

Parkinson Hastal???nda Birle?ik Diskinezi De?erleme ?lçe?ini

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Parkinson Hastal???nda Birle?ik Diskinezi De?erleme ?lçe?ini*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28917>

Özet

Parkinson Hastalığında Birleik Diskinezi Deerleme Ölçeini (PHBDDÖ), Parkinson Hastalığında olan bireylerde görülen diskinezinin şiddetini ve etkisini kapsamlı bir şekilde deerlendirmek amacıyla kullanılan bir ölçektir. Bu ölçek, standardizasyon çallmaları ile farklı kültürlerle uyarlanmaktadır. Sunulan çallma, Sefer Rzayev tarafından 2016 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde tamamlanan yayınlanamam bir tıpta uzmanlık tezine dayanarak, ölçeinin Türkçe'ye uyarlanması ve Türk popülasyonunda psikometrik özelliklerinin incelenmesi üzerine odaklanmıştır. Bu adaptasyon, ölçeinin Türkçe konu an klinisyenler ve araştırmacılar tarafından kullanılabilmesini sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Parkinson Hastalığı, Diskinezi, Deerlendirme Ölçeini, Standardizasyon, Türkçe Adaptasyon, Nörolojik Bozukluklar, Hareket Bozuklukları

Yazarlar

Sefer Rzayev

Amaç

Parkinson Hastalığında Birleik Diskinezi Deerleme Ölçeini'nin temel amacı, Parkinson Hastalığında tedavisinin bir yan etkisi olarak ortaya çıkan diskinezinin türünü, şiddetini, süresini ve hastanın günlük yaşam aktiviteleri üzerindeki etkisini klinik olarak deerlendirmektir. Bu ölçek, diskinezinin ciddiyetindeki değışiklikleri izlemek ve tedavi stratejilerinin etkinliğini belirlemek için önemli bir araçtır.

Ölçeinin Türkçe standardizasyon çallması ise, orijinal ölçeini Türk kültürüne ve diline uygun hale getirerek, Türkiye'deki Parkinson Hastalığında hastalarında diskinezi deerlendirmesi için güvenilir ve geçerli bir araç sunmayı hedeflemiştir. Bu sayede, Türk popülasyonunda yapılan araştırmaların ve klinik uygulamaların kalitesi artırılabilmektedir.

Yapı

Ölçek, diskinezi adı verilen istemsiz hareket bozuklukların ölçmeyi amaçlayan çok boyutlu bir yapıyı deerlendirir. Parkinson Hastalığında diskinezi genellikle uzun süreli levodopa tedavisi sonucunda ortaya çıkar ve çeşitli vücut bölgelerinde farklı şiddetlerde görülebilir. Ölçek, bu hareketlerin sıklığını, yoğunluğunu ve hastanın yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini kapsayan alt boyutlara sahip olabilir.

Birleik Diskinezi Deerleme Ölçeini'nin "birleik" niteli, diskinezinin farklı belirtilerini ve etkilerini bütüncül bir yaklaşımla ele alması ifade eder. Bu, ölçeinin sadece motor semptomları değil, aynı zamanda bu semptomların hastanın sosyal ve fonksiyonel durumu üzerindeki yansımaları da deerelebildiği anlamına gelir. Ölçeinin altında yatan yapısal boyutlar, standardizasyon çalışması sırasında psikometrik analizlerle incelenir.

Geçerlik

Parkinson Hastalığında Birleik Diskinezi Deerleme Ölçeini'nin Türkçe standardizasyon çalışmasında, ölçeinin geçerliliğinin çeşitli yönleri incelenmiş olmalıdır. Geçerlik, bir ölçeinin ölçmeyi amaçladığı özelliği ne denli doğru ve amaca uygun bir şekilde ölçtüğünü ifade eder. Genellikle yapı geçerliliği, ölçüt geçerliliği ve eşzamanlı geçerlik gibi türler deerelendirilir. Yapı geçerliliği, ölçeinin teorik yapıyla ne kadar uyumlu olduğunu gösterirken, ölçüt geçerliliği başka bir ölçütle ilişkisini inceler.

Sunulan kaynakta bu çalışmaya dair spesifik geçerlik deerleri veya bulgular belirtilmemiştir. Ancak, Sefer Rzayev'in 2016 tarihli tıpta uzmanlık tezi, Türkçe'ye adaptasyon sürecinde bu kritik standardizasyon adımlarını detaylandırmış olmalıdır. Adaptasyon çalışmalarındaki kültürel ve dilsel deerliğin sağlanması, orijinal ölçeinin geçerliliğinin yeni dilde de korunması açısından büyük önem taşır.

Güvenirlik

Ölçeinin güvenirlik analizleri, bir ölçüm aracının tutarlı ve kararlı sonuçlar verme derecesini belirlemek için yapılır. Türkçe standardizasyon çalışmasında, genellikle iç tutarlılık (örneğin, Cronbach alfa katsayısı ile) ve test-tekrar test güvenilirliği gibi yöntemler kullanılarak ölçeinin güvenilirliği deerelendirilmiş olmalıdır. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösterirken, test-tekrar test güvenilirliği, ölçeinin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verme yeteneğini ölçer.

Sunulan kaynakta spesifik güvenilirlik deerleri belirtilmemekle birlikte, bir standardizasyon çalışmasıyla ayrılmaz bir parçası olarak bu analizlerin yapıldığı varsayılmaktadır. Sefer Rzayev'in tezinde, ölçeinin Türkçe versiyonunun güvenilirliğine dair detaylı bulguların yer aldığı düşünülmektedir. Yüksek güvenilirlik, ölçeinin ölçtüğü özelliği istikrarlı bir şekilde ölçebildiğini ve ölçüm hatalarının minimum düzeyde olduğunu gösterir.

Faktör Analizi

Faktör analizi, ölçeinin altında yatan boyutlar veya yapıları belirlemek için kullanılan çok deerli istatistiksel bir yöntemdir. Türkçe adaptasyon çalışmasında, orijinal ölçeinin faktör yapısının Türk örnekleminde de korunup korunmadığı veya kültürel farklılıklar nedeniyle farklı

bir faktör yapısının ortaya çıkıp çıkmadığını incelenmesi olmalıdır. Bu analiz, ölçeğin yapısal geçerliliğinin önemli bir bileşenidir ve maddelerin hangi faktörler altında toplandığını gösterir.

Sunulan bilgi setinde faktör analizi sonuçlarına dair detay bulunmamaktadır. Ancak, Sefer Rzayev'in tıpta uzmanlık tezinde, ölçeğin Türkçe formunun faktör yapısına ilişkin keşfedici veya doğrulayıcı faktör analizlerinin yapıldığını ve bu analizlerin sonuçlarının ölçeğin yapısal geçerliliğine önemli katkılar sağladığını varsayılmaktadır. Bu tür analizler, ölçeğin teorik çerçevesini ve ölçtüğü alt boyutları doğrulamak için kritik öneme sahiptir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: Kaynakta belirtilmemiştir, ancak genellikle diskinezi değerlendirme ölçekleri klinisyen tarafından uygulanan gözlemsel derecelendirme veya hastanın kendi bildirimine dayalı anket formatında olabilir. Parkinson Hastalığında motor semptomların değerlendirilmesi genellikle eğitimli bir klinisyen tarafından yapılan gözlemi içerir.

Mevcut Dil: Türkçe (Orijinal ölçeğin dili muhtemelen İngilizce veya başka bir dildir).

Popülasyon Grubu: Parkinson Hastalığında olan bireyler.

Yaş Grubu: Kaynakta belirtilmemiştir, ancak Parkinson Hastalığında genellikle yetişkin ve yaşı popülasyonda görüldüğünden, bu yaş gruplarına yönelik olduğu varsayılmaktadır.

Popülasyon Detayları: Standardizasyon çalışması sırasında, Parkinson Hastalığında tanısı almış ve diskinezi semptomları gösteren hastalar örneklem olarak kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: Kaynakta detaylı bilgi bulunmamaktadır. Tipik olarak, eğitimli bir klinisyen tarafından hastanın hareketleri gözlemlenerek veya hasta tarafından bildirilen semptomlar üzerinden derecelendirme yapılarak uygulanır.

Anahtar Kelimeler

Nöroloji, Psikometri, Skala, Hareket Bozukluğu, Levodopa, Klinik Değerlendirme, Adaptasyon Çalışması

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: seferse1984@gmail.com

Yazma Adresi: Belirtilmemiştir.

zinler, Ücret ve Test Yıı

Ölçeinin kullanma na ilikin izinler, ücretlendirme bilgileri ve kullanm yıı hakkında sunulan kaynakta detaylı bilgi bulunmamaktadır. Genellikle, adaptasyon çalışmalarında orijinal ölçeinin telif hakkı sahiplerinden izin alınması gerekmektedir. Tez çalışması nın tamamlandığı yıı olan **2016**, ölçeinin Türkçe adaptasyonunun test yıı olarak kabul edilebilir. Detaylı bilgi için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Referanslar

Rzayev, S. (2016). *Parkinson hastalığında birleik diskinezi deerleme ölçeinin Türkçe standardizasyon çalışması* (Yayınlanmamış tıpta uzmanlık tezi). Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi.

Ölçeinin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: parkinson-hastaliginda-birlesik-diskinezi-degerleme-olcegini-toad.pdf

Parkinson Hastalığında Birleik Diskinezi Deerleme Ölçeinin Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Sunulan kaynak içerikte ölçeinin maddeleri yer almamaktadır.